

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Kováčovej, v právnej veci navrhovateľa: **Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor N.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Nitre**, Štefánikova tr. č. 88, Nitra, **za účasti: 1/ T.**, bytom Š., **2/ M.**, bytom N., **3/ J.**, bytom N., **4/ A.**, bytom N., zastúpení G., bytom N., **5/ G.**, bytom N., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupu odporcu zo dňa 3. januára 2008 č. 2008/00298-17/04-R, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp 23/2008-21 zo dňa 3. septembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp 23/2008-21 zo dňa 3. septembra 2008 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 3. januára 2008 č. 2008/00298-17/04-R v spojení s opravnými rozhodnutiami zo dňa 22. januára 2008 a 28. januára 2008 č. 2008/00298-17/04-R **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu v spojení s jeho opravnými rozhodnutiami, uvedené vo výroku tohto rozsudku potvrdil. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z dôvodov uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd v preskúmvanej veci mal preukázané, že odporca rozhodnutím zo dňa 3. januára 2008 č. 2008/00298-17/04-R v spojení s opravnými rozhodnutiami zo dňa 22. januára 2008 a 28. januára 2008 č. 2008/00298-17/04-R rozhodol tak, že zúčastnené osoby 1/ až 5/ ako oprávnené osoby spĺňajú podmienky reštitučného nároku podľa § 3 ods. 1, písm. l/ zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) a pre zákonné prekážky podľa § 6 ods. 1 reštitučného zákona im nepriznal vlastnícke právo k časti pôvodnej nehnuteľnosti vyvlastnenej parcely č. X., roľa, vo výmere 836 m², kat. úz. L. po pôvodných vlastníkov P. a M., priznal im právo na náhradu za pozemok každému rovným dielom, t. j. po 1/5 z vyvlastnenej výmery 836 m², ktorý je vo vlastníctve Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. B,B. a je zastavaný prečerpávacou stanicou, súčasne oprávneným osobám uložil povinnosť uhradiť finančnú náhradu, ktorá bola vyplatená pri vyvlastnení pôvodným vlastníkom v čiastke 9.788.-Sk a to každý po 1/5-ine v lehote 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ministerstvu financií SR. Konštatoval, že z administratívneho spisu vyplýva, že pôvodným vlastníkom P. a M. rod. D. časť nehnuteľnosti parc. č. X. o výmere 836 m² bola vyvlastnená rozhodnutím MsNV v Nitre odbor územného plánovania a architektúry č. OUPA 4006/85-Práv zo dňa 7.10.1985 pre Československý štát, zastúpený štátnou melioračnou správou; za vyvlastnený pozemok bola vlastníkom vyplatená finančná náhrada, v sume 9.788.- Sk s ktorou nesúhlasili; stavba, ktorá bol realizovaná na vyvlastnenom pozemku, Závlaha pozemkov L. – Z., bola daná do užívania v roku 1989 a v súčasnej dobe už nie je využívaná, je schátralá, nie zapísaná na liste vlastníctva a v registri C KN LV č. X. a pozemok parc. č. X. je vedená ako zastavané plochy a nádvoria bez stavby. Podľa názoru krajského súdu správny orgán náležitým spôsobom zistil skutkový stav a správne aplikoval aj príslušné zákonné ustanovenia. Mal za to, že žiadatelia spĺňajú podmienky podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona, avšak pre zákonné prekážky podľa § 6 ods. 1, písm. d/ sa im vlastnícke právo nepriznáva, keďže časť vyvlastnenej nehnuteľnosti je zastavaná. Preskúmvané rozhodnutie odporcu považoval za vecne a právne správne, z ktorých dôvodov, ho podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2. Neúspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa. Namietal, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodol na základe nesprávneho posúdenia danej veci. Dôvodil, že za vyvlastnenú nehnuteľnosť bola pôvodným vlastníkom vyplatená náhrada vo výške 9.788.-Sk, a preto má za to, že vlastníctvo bolo vysporiadané podľa vtedy platných predpisov a nie je možné použiť v danom prípade žiaden titul na reštitúciu podľa reštitučného zákona. Poukázal na to, že predmetný vyvlastnený pozemok bol zastavaný stavebným objektom, na ktorý bol vyvlastnený, a to „Závlahová čerpacia stanica“ v rámci vodohospodárskeho diela „Závlaha pozemkov L. – Z.“, celé dielo bol zrealizované, vodoprávnym rozhodnutím skolaudované a uvedené do prevádzky rozhodnutím ONV odbor PLVH č. j. PLVH/18-1375/89/e-51 zo dňa 20.12.1989, ktoré ako dôkaz priložil k svojmu opravnému prostriedku. Uviedol, že nehnuteľnosť existuje, aj keď poškodená a slúžila na svoj účel tak, ako to zistil aj správny orgán, od roku 1989 asi do roku 1993, ako aj, že nehnuteľnosť je vedená v katastri nehnuteľností ako zastavaná plocha a nie je rozhodujúce, či má súpisné číslo. Podľa jeho názoru v danom prípade neboli splnené podmienky pre použitie § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona.

Odporca sa na odvolanie navrhovateľa nevyjadril, odvolací návrh nepodal.

Zúčastnené osoby žiadali napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný vyhovel nároku

oprávnených osôb uplatnený podľa reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k žiadanej nehnuteľnosti, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný v rámci konania podľa reštitučného zákona žiadateľom ako oprávneným osobám priznal právo na náhradu za žiadaný pozemok pre prekážku zastavanosti.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená.

Podľa § 4 ods. 1 reštitučného zákona povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

V zmysle ust. § 1 písm. a, b/ reštitučného zákona tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991

Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria a/ poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, b) lesný pôdny fond.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 tohto zákona, ako aj že **žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona**, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 označeného zákona (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 tohto zákona ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nezadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav, a preto jeho názor bol skutkovo a právne nesprávny, z ktorých dôvodov v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Odvolaací súd z predloženého spisu krajského súdu, ktorého súčasť tvoril administratívny spisový materiál žalovaného správneho orgánu v danej veci zistil, že zúčastnené osoby ako oprávnené osoby si dňa 26.1.2004 uplatnili na Pozemkovom úrade v Nitre v zmysle reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva k pozemku vedeného v kat. úz. L. v PK vložke č. 632, parc. č. X., roľa, vyvlastnená výmera 836m², z dôvodu, že nehnuteľnosť neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Nárok si uplatnili po pôvodných vlastníkoch, rodičoch: P. a M.. Žiadaný pozemok prešiel do vlastníctva štátu na základe rozhodnutia MNV v Nitre, odbor územného plánovania a architektúry zo dňa 7.10.1985 č. 4006/85-Práv. o vyvlastnení pre Československý štát v zastúpení Štátnou melioračnou správou pre účely vybudovania a prevádzky vodohospodárskeho diela „závlaha pozemkov L. - Zbehy „za finančnú náhradu v sume 9.788,10.-Sk, ktorá bola pôvodným vlastníkom vyplatená. Hydromeliorácie, š.p. B. vo svojom stanovisku zo dňa 12.5.2006 ako povinná osoba uviedol, že je správcom hlavných melioračných zariadení vo vlastníctve SR, ktoré prevzal do správy od Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. B.Š. a na základe prešetrenia v danom prípade zistil, na pozemku parc. č. X. KNC stavu je situovaný objekt čerpacej stanice vybudovaný v rámci stavby „Závlaha pozemkov L. – Z.“, evidenčného čísla 5206180002, stavba bola vybudovaná zaniknutou ŠMS B. a daná do užívania v roku 1989 s vydaním stavebného a vodoprávneho povolenia, ktoré sa nezachovalo, predmetná závlaha bola vybudovaná za účelom závlahy poľnohospodársky využívaných pozemkov a bola využívaná do roku 1993, pre postupný nezáujem o využívanie závlah bola stavba čerpacej stanice zakonzervovaná a toho času je nevyužívaná, právna dokumentácia súvisiaca s výstavbou im nebola delimitovaná. Odporca preskúmaným rozhodnutím v spojení s opravnými rozhodnutiami zo dňa 22.1.2008 a 28.1.2008 vyslovil, že žiadatelia ako oprávnené osoby spĺňajú zákonné podmienky podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona, pre zákonné prekážky podľa § 6 ods. 1, písm. d/ im nepriznal vlastníctvo a priznal im právo na náhradu a súčasne ich zaviazal uhradiť (vrátiť) štátnu finančnú náhradu, ktorá bola pri vyvlastnení poskytnutá pôvodným vlastníkom. Proti uvedenému rozhodnutiu v zákonnej

lehote podal opravný prostriedok navrhovateľ, žiadajúc jeho zrušenie a vrátenie správneho orgánu na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom žalovaného správneho orgánu. Tvrdil, že v danom prípade nie sú splnené podmienky podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona. Predložil ako dôkaz rozhodnutie ONV v Nitre, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva zo dňa 20.12.1989 č. j. PLVH/18-1375/89/E-51 o uvedení do trvalej prevádzky diela Závlahy pozemkov L. – Z., z ktorého okrem ďalšieho vyplýva, že kolaudačné konanie na predmetné dielo sa uskutočnilo v zmysle vyhl. č. 85/1976 Zb. dňa 17.5.1989.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán v danej veci sa dopustil takého procesného pochybenia, ktoré samo o sebe má za následok nezákonnosť preskúvaného rozhodnutia, pretože v správnom konaní nekonal s povinnou osobou a to Hydromeliorácie, š.p. B., od ktorej si síce vyžiadal stanovisko, avšak v ďalšom konaní s ňou nekonal a ani jej nedoručil preskúvané rozhodnutie.

Správny orgán pochybil aj v konaní vo veci samej, pretože z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že vyvlastnený pozemok bol zastavaný stavbou, ktorá tvorila súčasť diela „Závlahy pozemkov L. – Z.“, pričom neodstránil rozpory v skutkových zisteniach týkajúcich sa využitia diela, keďže správca tohto diela vo svojom stanovisku potvrdil, že predmetné dielo bolo v prevádzke od roku 1989 asi do roku 1993 a oprávnené osoby predložili čestné prehlásenie svedkov o tom, že predmetné dielo nebolo nikdy v trvalej prevádzke. Nežadovážil si žiadne dôkazy, prípadne i cestou príslušného štátneho archívu, resp. osobne nevypočul ani svedkov, čestné prehlásenia ktorých predložili oprávnené osoby, alebo ďalších svedkov, majúcich vedomosti o stavbe tohto diela, napríklad pracovníkov bývalej Štátnej melioračnej správy a bez ďalšieho sa priklonil k tvrdeniu oprávnených osôb, pričom takýto postup v odôvodnení svojho rozhodnutia ani nezdôvodnil, ktorá skutočnosť spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Nesprávne zameral svoju pozornosť len na skutkové zistenie, že stavba čerpacej stanice postavená na parc. č. X. nemá súpisné číslo a nie je zaevidovaná na liste vlastníctva, ktoré skutkové zistenie bez ďalšieho pre posúdenie splnenia reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona je právne irelevantné. Ďalej nechal bez povšimnutia skutočnosť, že účelom vyvlastnenia predmetného pozemku bolo vybudovanie zavlažovacieho diela, pozostávajúceho zo súboru jednotlivých stavieb plniacich účel zavlažovacieho systému, teda, že predmetný pozemok nebol vyvlastnený len pre stavbu čerpacej stanice.

Súd prvého stupňa pochybil, pokiaľ nechal bez povšimnutia dôkaz, ktorý predložil navrhovateľ spolu s opravným prostriedkom, keďže z odôvodnenia napadnutého rozsudku vôbec nevyplýva, že by sa týmto dôkazom zaoberal a kým spôsobom ho vyhodnotil.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval námietky vznesené navrhovateľom v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu žalovaného správneho orgánu ako aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa za dôvodné.

Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 O.s.p.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože si ich náhradu neuplatnil a ani mu žiadne trovy konania nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. júla 2009

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová